

MVO Platform suggesties voor het verbeteren van de positieve effecten van de CSDDD op lage- en middeninkomenslanden

Inleiding

De CSDDD creëert een bindende MVO-norm waardoor bedrijven verplicht negatieve gevolgen in hun keten moeten identificeren, aanpakken en tegengaan. Het MVO Platform verwacht dat deze maatregelen positieve gevolgen hebben voor werknemers, gemeenschappen, het milieu en klimaat wereldwijd. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is geen vrijwillige inspanning meer, maar het gaat om een gedragsverandering van bedrijven waar zij op kunnen worden afgerekend. De implementatiewet moet echter wel effectiviteit en positieve impact op werknemers en gemeenschappen vooropzetten. Dit kan door zo dicht mogelijk bij de OESO-richtlijnen te blijven.

Een gevolg van het naleven van [de OESO-richtlijnen](#) en specifiek de zes stappen van gepaste zorgvuldigheid (die in de CSDDD zijn opgenomen) is dat bedrijven 'vanzelf' een bijdrage leveren aan het respecteren van mensenrechten en milieu, in lijn met het behalen van de SDG's wereldwijd. Door middel van de gepaste zorgvuldigheid krijgen bedrijven oog voor de brede impact die zij hebben op ontwikkelingslanden. Waarna ze deze risico's en impacts moeten aanpakken. Andersom stellen de SDG's ook heldere doelen en verwijzen ze voor de uitvoering van deze doelen naar de UNGPs en ILOconventies.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen draagt dus positief bij aan meerdere SDG's o.a.: SDG1 (eerlijke lonen), SDG3 (goede gezondheid en welzijn arbeiders en lokale gemeenschap), SDG 5 (vermindering genderdiscriminatie), SDG 8 (waardig werk en economische groei, waaronder geen gedwongen arbeid of kinderarbeid), SDG 10 (vermindering ongelijkheid), SDG 12 (verantwoorde consumptie en productie), SDG 13 (klimaatactie en vermindering milieuschade). Hierover, schreven wij eerder een [visiestuk](#).

Het is van groot belang dat de implementatiewet WIVO en de memorie van toelichting de elementen van de CSDDD die een positief effect hebben op lage- en middeninkomenslanden goed en duidelijk overnemen of uitbreiden. Het MVO Platform licht deze elementen uit en doet concrete tekstsuggesties.

Onderdelen uit de CSDDD die een positief effect hebben op lage- en middeninkomenslanden

- **Stakeholders betekenisvol betrekken bij elke stap is belangrijke voorwaarde voor impact:** Het betrekken van stakeholders, zoals werkenden en hun democratisch verkozen vertegenwoordigers, gemeenschappen, maatschappelijke organisaties, en anderen, is een essentieel onderdeel van gepaste zorgvuldigheid om zo het beste zicht te hebben op wat de mensen in ontwikkelingslanden nodig hebben voor een betere toekomst. Voorbeelden hiervan zijn het [Factory Support Programme](#) van Arisa, het [Better Work Programme](#) van de ILO en [een inclusieve, boergerichte data-collaboratieve aanpak](#) van Fairfood en Versteegen Spices & Sauces.
- **Eerlijke inkooprijzen, eerlijke inkooppraktijken en leefbaar loon:** De CSDDD benoemt expliciet het belang van eerlijke en fatsoenlijke inkooprijzen die bedrijven hanteren richting hun leveranciers en boeren. Ook wordt benadrukt dat leefbaar loon en leefbaar inkomen rechten zijn (artikel 11 (3.e) en recitals 34 en 47). Bedrijven zijn volgens recital 34 van de

CSDDD verantwoordelijk om hun invloed aan te wenden om bij te dragen aan een adequate levensstandaard, inclusief een leefbaar loon of leefbaar inkomen. Leveranciers, kleinschalige boeren, mijnwerkers en onderaannemers horen helemaal geen disproportionele lasten te dragen of zich gedwongen te voelen om onverantwoorde risico's te nemen. De CSDDD moet ervoor zorgen dat eerlijke inkooprijzen voorzien in een leefbaar loon of leefbaar inkomen voor gezinnen waarmee deze uit armoede kunnen komen. Zodat sociale en ecologische risico's (van kinderarbeid tot ontbossing) niet meer nodig zijn. Een positief voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen [Specerijenfabrikanten Nedspice en Fuchs Gruppe en de Ngo's Stichting Woord & Daad en Job Booster India](#), in het werken aan leefbaar inkomen in de kurkumateelt in India.

- **Capaciteitsopbouw in productielanden als flankerend beleid:** Nederland dient met flankerend beleid ervoor te zorgen dat stakeholders in Afrika, Azië en Latijns-Amerika hun rol kunnen spelen. Steun aan het maatschappelijk middenveld en kleinschalige boeren, mijnwerkers en onderaannemers is essentieel om te zorgen dat bedrijven daadwerkelijk stakeholders kunnen betrekken. Het is noodzakelijk dat bedrijven kunnen rekenen op maatschappelijke organisaties *hier* en *ver weg*, maar ook op het diplomatieke postennetwerk: beide kunnen lokale context bieden en bedrijven verder helpen met het betrekken van stakeholders.
- **Bedrijven nemen verantwoordelijkheid, juist bij terugtrekken:** Gepaste zorgvuldigheid is een proces gericht op impact. Bedrijven dienen concreet te rapporteren over de uitvoering van gepaste zorgvuldigheid en transparant te zijn over het eventueel beëindigen van zakenrelaties, om een 'cut and run'-effect (het plotseling terugtrekken uit een regio of het verbreken van een contract met leveranciers) te voorkomen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het rapporteren van: het aantal gevallen waarin bedrijven besloten hebben een relatie te beëindigen; de reden voor het beëindigen en de locatie van de betrokken leveranciers of zakenpartners; of de negatieve gevolgen van het besluit om de relatie te beëindigen zijn aangepakt, herstel van eerdere negatieve gevolgen zijn nagestreefd, en of er sprake is dat van betekenisvolle betrokkenheid van belanghebbenden. Dit betekent dat pas in de laatste instantie contracten kunnen worden verbroken.

Voorstellen memorie van toelichting en flankerend beleid

We benadrukken graag onderdelen in de CSDDD-tekst en overwegingen (recitals) die van belang zijn om over te nemen in de MvT. Daarnaast doen we graag gerichte suggesties voor flankerend beleid voor lage- en middeninkomenslanden.

1. **Artikel 3 CSDDD**
2. **Recital 65 CSDDD**
3. **Recital 34 CSDDD**
4. **Recital 46 CSDDD**
5. **Recital 47 CSDDD**
6. **Recital 54 CSDDD**
7. **Recital 72 CSDDD**

Flankerend beleid: Bijvoorbeeld het stimuleren van keteninnovaties en de diplomatieke inzet op beter bestuur in productielanden. De ondersteuning van maatschappelijke organisaties en vakbonden in consumptie- en productielanden bij het monitoren van de naleving van gepaste zorgvuldigheid door bedrijven en het faciliteren van toegang tot genoegdoening voor slachtoffers van schendingen zijn ook belangrijke onderdelen van effectief [flankerend beleid](#).